

DE
TRANSMISSIONE VOTI ³⁹⁵ 9
IN
COMITIIS S. R. I. COMPETENTIS
DISSERTATIO 1785, 9

QUAM
ILL. ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
VT AD
SVMMS VTRIVSQVE IVRIS HONORES
ADITVM SIBI APERIAT

D. VI APRIL. A. MDCCCLXXXV

DEFENDET

AVCTOR

ADOLPHVS FELIX HENRICVS POSSE
SONDERSHVSAN. SCHWARZBURG.

GOETTINGAE

LITTEEIS IOANN. HENR. SCHVLZII, ACAD. TYPOGR.

6
huiusquam ea quae mihi doctiss. Tuam de transmiss. v. in com. p. 2. p. 3.
legenti dubia obvenirent Tecum communicem, non possum non quin
bi summos in utroq. iure honores hodie adipiscendos ex animo gratulor.
est enimvero dubium mihi non esse ^{fore} pro ea quae diu inter nos
fuit, amica consuetudine ita conuictus sit, ^{reparat} ~~reparat~~ quocirca. Tibi prospere
alq. exoptata eueniant magis grata atq. accepta esse posse quam mihi,
ut amoni mei gessieris, laetitiam pluribus integrari omnino superuacua
neum esset. Propterea postquam pro Tua incolumitate pia vota sus-
cepauit, Te vis praerogatis, iterum atq. iter. valere resp. Tuas feliciter expe-
ctabo etiam alq. etiam rogans, ut beneuolentiam erga me Tuam con-
serues salutemq. de animo meo et voluntate pollicere quantum
virtus Tua possidet. Ego, quae meae erunt partes operam affi-
due dabo, ut neq. de Tua erga me beneuolentia neque de mea in
Te obseruantia rubore unquam afficiare.

Doctissimae Tuae, quib. dubiis meis occurrisse responsione id afferunt, ut saluus de-
cem fuerit illa problematica illa historica, quae propter velut palam ut ita dicam caligine
notae nocte praeruptae, non amplius urgere atq. in iis, quae singulari in reb. patris
eruditione mihi opposuisse, acquirere. Quod reliquum est bene vel meq. in iis re-
ra, qui humanitatem at doctrinam Tuam, maximam Arang. carere caluit, quique
ri a Te summo opere expectant. Desperis Tibi persuadere velim, me insulsi Tuas egregias
cultorem esse non simulatum, nullumq. inquam semper fore quo tuas erga me beneuolentia
sua memoria maneat. & bono quo te virtus Tua vocat, o pede fausto!

SERENISSIMIS ET CELSISSIMIS

FRATRIBVS

DOMINO

GVNTHERO ALBERTO
AVGVSTO

NEC NON

DOMINO

IOANNI CAROLO
GVNTHERO

S. R. I. PRINCIPIBVS SCHWARZBVRGI, E QVATVOR
COMITIBVS IMPERII, COMITIBVS HOHENSTEINII,
DYNASTIS ARNSTADII, SONDERSHVSAE, LEVTENBER-
GAE, LOHRAE ET KLETTENBERGAE,

RELIQVA

PRINCIPIBUS AC DOMINIS SVIS
CLEMENTISSIMIS

HOCCE QVALECVNQUE ERVDITIONIS ACADEMICAE
SPECIMEN

DEVOTISSIMO ANIMO
OFFERT

REC NON

DOMINO

IOANNI CAROLO

GVNTHERO

S. R. I. PRINCIPIS SCHWARZBURG, E. QVAEVO

COMITIBVS IMPERII, COMITIBVS HONNENSTEINI,

DEMASTIS ARNSTADII, SONDERSHVSÆ, LEVTNER-

GALE ET KALTENBERGAE, AVCTOR.

RELIGVA

CAPITA LIBELLI.

- §. I. *Quaenam nobis de Transmissione et Voto sedeat sententia.*
- §. II. *An vota in comitiis S. R. I. competentia pro realibus censenda sint nec ne?*
- §. III. *De nota characteristica status.*
- §. IV. *De votis praeprimis ecclesiasticis secus ac olim realibus.*
- §. V. *Quo modo vota procerum imperii quondam personalia, realia facta sint.*
- §. VI. *Transmissionis voti cum iure succedendi in territoria connexitas et quidem tum, cum proceres officiales regum erant.*
- §. VII. *Eiusdem argumenti continuatio.*
- §. VIII et IX. *De modo transmittendi vota ab ea inde tempestate, qua proceres indubitato iure succedendi gaudere coeperunt.*
- §. X. *Olim ponderabantur vota, non numerabantur.*
- §. XI. *Inde ob plura unius sceptro supposita territoria unicum duntaxat votum latum est.*
- §. XII. *Quas ab causis consuetudo eiusmodi immutata sit, et de immortalitate votorum.*
- §. XIII. *De modis quibus vota iam perennia transmitti solent.*
- §. XIV. *An votum etiam allodio cohaerere possit et quid circa transmissionem eius obtineat, si territorium cui votum annexum est, ex diuersis tam feudalibus quam allodialibus coaluerit tractibus?*

- §. XV. *Eiusdem argumenti continuatio.*
- §. XVI. *Quid iuris sit circa exercitium voti, si successor in territorium diversae ab eo addictus sit religioni?*
- §. XVII. *Continuatio huius disquisitionis.*
- §. XVIII. *Transitus ad vota Reces. Imp. d. a. 1582. recentiora.*
- §. XIX. *An et ea pro realibus reputari possint?*
- §. XX. *Cum plurima eorum variis sub restrictionibus et conditionibus concessa sint, eorum transmissio quoque ab iis earumque implemento pendet.*
- §. XXI. *De extensione voti, ad certam lineam restricti, ad aliam haud permessa.*
- §. XXII. *De voti realis ad quoscunque extensione non prohibita.*
- §. XXIII. *De remediorum ad ius suffragii persequendum comparatorum cauto usu et non usu.*

§. I.

Transmissio dupliciter in iure accipitur, proprie sumpta inuoluit actum, quo quis non proprio iure, sed tanquam heres alterius, cui primario hereditas aut pars eius delata est, ad hereditatem seu partem istam admittitur; vulgo sic describitur, vt sit quaedam successione prorogatio eiusdem formae & naturae. a) *Impropria* ea est, vi cuius res quaedam, vt *privilegium, contractus*, quocunque titulo, non ex tertii, sed proprio iure acquiritur, quae etiam *Transfio* nominari solet.

Ex diuersis igitur, qui Transitionem operari possunt titulis, e. gr. emti &c. transmissionem impropriam, quae ex iure succedendi descendit, in sequentibus plagulis tractandam, elegimus.

Votum autem, obiectum transmissionis nostrae, posthabitis aliis significationibus, pro iudicio de re quadam declarato accipimus, cuius vis et efficacia a iure istius pendet, cuius iudicium expetitur. Nobis hic sermo est

a) *Noal* de transmissionibus in Prooem. n. 2 cum *Baldo* in L. 3 C. de hered. instit. n. 5.

est de votis comitialibus, quibus status (vt coimperium illud inraftum linquamus) ad regimen imperii Germanici concurrunt.

§. II.

Votum tale ab initio in reale et personale dispecimus, cuius distinctionis fundamentum, cum et iis, qui extrema tantum vestis amplissimae Themidis nostrae excolati sunt, perspectum esse confidamus, absque ambagibus rem ipsam ordinur. Primum igitur disquirenda se offert quaestio; an in regula vota, quibus status in comitiis gaudent, pro realibus censi possint, an seculis? Vota quod attinet ecclesiastica, sole clarius est, ea virtute territorii possessoribus competere, quia et sede vacante eorum exercitium a capitulis, quae tamen territoriis investita non sunt, continuatur; ad seculares status nos conuertentes, aequè minus, quin ea regulariter realia praedicemus, haeret dubium, cum vna cum territoriis, aut eorum partibus ad quoscunque transire videamus possessores, de quo tamen paulo inferius aptior differendi locus erit. Neque ita sentire erubescendum est, cum diserta legum verba nostrae adstipulentur sententiae; sic *aurea bulla* c. 20. ius suffragii et praerogatiua electoralia territoriis quibusdam annectit, capitulatio autem *Ferdinandi* IV. art. 45. quem et in recentioribus repetitum legibus capitulationibus nec non R. I. N. §. 197. quoad reliquos vt votum et sessionem in comitiis consequantur, bona immediata principe digna desiderant.

§. III.

Hoc est quod celebres DD. iuris publici in errorem abripuit, vt territorium immediatum tanquam *essentiale* ad

ad jus suffragium ferendi desiderauerint, eoque ipso hoc requisitum *notam characteristicam* status sibi effinxerint, cum tamen huic juri tanquam *naturale* tantum adesse soleat. Quid quaeso, si eorum sententia vera esset, cum iis faciendum erit statibus, qui neque territorium *b)* neque superioritatem *c)* habent, et nihilo fecius jure suffragia in comitiis ferendi gaudent? forsan exempla ejusmodi, exceptiones a regula esse, regeres? quod omnino verum esse duco, cum *naturale* illud deficiat, quod regulariter hoc jus comitari solet, eo ipso tamen nota illa *characteristica* infringitur, quam dissentientes in possessione territorii immediati inuenerunt, et id tantum restabit, vt eam potius in ipso jure suffragandi contentam esse censeamus *d)*. Veritati hujus sententiae eo maius robur accedit, quo certius in Germania possessores territoriorum immediatorum reperiuntur, qui nihilominus hoc jure carent, et qui, si territorium immediatum nota *characteristica* status esset, statibus omnino adnumerandi essent. *e)*

§. IV.

b) e. g. Archiepiscopus Bisantinus et episcopus Curienfis.

c) e. g. Episcopus Brixienfis, princeps Auersbergenfis et comites Stolbergenfes.

d) Nobiscum facit PAVERMEISTER de Iurisdictione L. I. c. 6. n. 2. qui eam in sola τῆς ἀρχῆς πολιτικῆς κοινῶν contentam esse censet. Prolixiorem autem de caractere statuum nugarum enarrationem qui desideret, adeat IO. WILH. ENGELBRECHTVM de nota *characteristica* statuum imperii, qui eam in sola immedietate aut superioritate territoriali quaerit.

e) REINKING de regimine Secul. L. I. Class. IV. C. I. n. 30. sq.

obsp. Vesp. elian
post pacem dyfenc.
faller imp. mansch
ex eo quod e man
cula camerac imperii
remotus sit sup. Vesp.
non leg. qd iur. statum
germ. esse debet adm.
ad hoc est ea taal. ro
hione fuit facti, quin
nulla fore sua super

erat fore aliquando vt ad conferendam aliquibus pro suspensione camerac imperialis licentiam possit
disponere. - Hoc votum dicit ab a. 1676. sessio. parlatore; alijsq. auctorib. fide dignis vixit

Da episcopo Curienfi idem fore valet. Episcopus enim dilectus antiquam ff. reuelat. Heliae
licentiam a Germ. imp. diuellerunt circa saec. adscriptor fuisse contra - Episcopus votum iude
ab a. 1548 off. 1670. quereunt.

§. IV.

Vt autem ad naturam rei caute dijudicandam, ejusdem originis indagatio maximam praebere solet vtilitatem, ita et praesens, quid circa vota eorumque transmissio- nem justum sit, disquisitio, multum lucis ex vetustissima votorum origine et indole foenerabitur; operae pretium igitur esse duxi, pristina nostris adnectere temporibus et ab vltima origine filum hujus tractatiunculae deducere.

Gregor. Turon. lib. 9. c. 20. Formula regiminis Germaniae ab iis inde temporibus, in quibus in civitatem coalescere coepit, monarchica fuit, ita tamen limitata, ut reges, ne injuriae notam incurrerent, ingenuorum suorum subditorum consensum in negotiis arduis peragendis, expetere, haud neglexerint. Tum, cum reges ex gente Francorum Germaniae imperarent, certum quam quod certissimum erat, tam episcopos quam nobiles virtute munerum et dignitatum, quibus exornati erant, conventibus et placitis generalibus interfuisse, ideoque tunc temporis vota mere personalia fuisse. Nam si ad extrema, quorum in litteris servata est memoria, recurrimus tempora, jam clericorum ordinis, ceu dirigentis comitia, injicitur mentio e), cujus autoritas successu temporis non solum non imminuta est, sed si vera fateri liceat, ampliora potius incrementa cepit; Christianis enim sacris exterorum studio in Germaniam illatis episcopi non solum comitiis interesse continuarunt f) sed eiusmodi conventus consiliariorum sui ducum, quae usque regis singularis fuerunt: ad comitia eorum et semper requiritur ut praesentia, quae in eis conveniunt partem administrandae regni sui suscipiunt, maiorem habeant, ut eorum vota polleant ut decisionis a qua res non potest recedere possit. Ut cum haec quae modo dicta sunt non ad comitia requirerentur, quomodo comitia a quolibet populi conventu distingueret?

Non quaelibet populi seu quorundam familia esset, nec comitia vocari possunt, sed solummodo conventus consiliariorum sui ducum, quae usque regis singularis fuerunt: ad comitia eorum et semper requiritur ut praesentia, quae in eis conveniunt partem administrandae regni sui suscipiunt, maiorem habeant, ut eorum vota polleant ut decisionis a qua res non potest recedere possit. Ut cum haec quae modo dicta sunt non ad comitia requirerentur, quomodo comitia a quolibet populi conventu distingueret?

Formula regiminis Germaniae ab iis inde temporibus, in quibus in civitatem coalescere coepit, monarchica fuit, ita tamen limitata, ut reges, ne injuriae notam incurrerent, ingenuorum suorum subditorum consensum in negotiis arduis peragendis, expetere, haud neglexerint. Tum, cum reges ex gente Francorum Germaniae imperarent, certum quam quod certissimum erat, tam episcopos quam nobiles virtute munerum et dignitatum, quibus exornati erant, conventibus et placitis generalibus interfuisse, ideoque tunc temporis vota mere personalia fuisse. Nam si ad extrema, quorum in litteris servata est memoria, recurrimus tempora, jam clericorum ordinis, ceu dirigentis comitia, injicitur mentio e), cujus autoritas successu temporis non solum non imminuta est, sed si vera fateri liceat, ampliora potius incrementa cepit; Christianis enim sacris exterorum studio in Germaniam illatis episcopi non solum comitiis interesse continuarunt f) sed eiusmodi conventus consiliariorum sui ducum, quae usque regis singularis fuerunt: ad comitia eorum et semper requiritur ut praesentia, quae in eis conveniunt partem administrandae regni sui suscipiunt, maiorem habeant, ut eorum vota polleant ut decisionis a qua res non potest recedere possit. Ut cum haec quae modo dicta sunt non ad comitia requirerentur, quomodo comitia a quolibet populi conventu distingueret?

quod
mar
quod
sine
§. 2.

quod archiepiscopatus seu metropolitani et episcopatus seu diocesis. secularis tot quot dictatus
marchionatus eadem ratione suum cuiusq. statum esse territorium intelligebatur ut
quod statum ecclesiasticum et secularis ~~et~~ tot aliam territoria ecclesiastica et secularia
tunc ad vicem quod territoria tot statum essent.

prae caeteris docti et temporis superstitioni inservientes,
veterem illam dictaturam retinuerunt g). *San. Gall. et Me.*
ce ecclesiastica mere personalia fuisse, quis ibit inficias? *ruinor. temp. fin.*
cum territoria iis deessent, quibus cohaerere potuissent. *dali. erant episcopati*
Ea ipsa autem supersticiosa autoritas, qua potestatem se- *clor. Tren., Col. Nis.*
culararem irretitam suppressamque tenebant, effecit, ut im- *conf. par. Durst.*
peratores et alii sacro velut oestro perciti, beneficiis et *temp. Regior. Saltz-*
donis in eos quasi irruerent, seque ipsos ad incitas pene- *burg, Halst. Passar.*
redigerent h). Postquam deinde pedetentim episcopi et
B 2 reli-

pis, XXXIV ducibus et LXXII comitibus et cetero populo
constituta est, apud GOLDASTVM T. II. Rer. Alam. p. II,
adde Capitul. Carol. M. Aquisgran. d. a. DCCCIV.

g) Videfis illustre exemplum, occasione divisionis paterni regni
post mortem Lotharii fratris, inter superstites Ludovici pii
filios, quod ex Nithardo de dissensionibus filiorum Ludouici P.
C. IV. (apud KVLPIVIVM T. I. Script. Rer. Germ. p. 104)
sq. LEHMANNVS in Chron. Spirensi L. II. C. XV refert:
et primo quidem visum est, ut rem ad episcopos sacerdotesque,
quorum aderat maxima pars, conferrent, ut illorum consultu,
VELVT NUMINE DIVINO harum rerum exordium atque
autoritas proderetur. Et paulo post ibid. Solito more ad epis-
copos sacerdotesque rem referunt, ut quocumque DIVINA AV-
TORITAS id vertere vellet, NVTV IPSIVS LIBERTIANI-
MO PRAESTO ESSENT.

h) HELMOLDVS in Chronico Slavor. L. I. C. 4. Sed jam ante
Carolingorum tempora Hilpericus rex ita de hac immodi-
ca antecessorum suorum liberalitate conquestus est. Ecce di-
vitiae nostrae ad ecclesias sunt translatae. Nulli penitus nisi
episcopi soli regnant: perit honor noster et translatus est ad
episcopos civitatum, apud GREGORIVM TVRONENSEM
in Histor. Francor. L. VI. c. ult. Cui consentit Henricus IV
in-

reliqui terrarum ecclesiasticarum possessores, possessiones suas jurisdictioni et superioritati ducum et comitum subtraxerunt, imo se ipsos iudices illis obtruserunt, i) non fieri potuit, quin munus seculare ecclesiasticum absorberet, et ii) qui olim intuitu muneris sacri in comitiis sessionem et votum habuerant, nunc, tanquam domini territoriorum haud exiguorum, comitiis interessent.

§. V.

Ob ea quae dixi, mirandum igitur non est, si populum adhuc sub stirpis *Salicae* regimine, in placitis generalibus compertum esse, legimus *k*), quae tamen consuetudo ob varia

inquiens: *Ecce isti sunt qui regni mei divitias habent et me meoque in paupertate reliquerunt* in BRUNONIS *Histor. Belli Saxonici* apud FREHERVM T. I. *Rer. Germ. Script.* p. 196.

i) Consule, si lubet, LEHMANNVM in *Chron. Spir.* L. II. C. XXXIV.

k) Negat quidem IO. AD. KOPP. de *insigni differentia inter S. R. I. comites et nobiles immediatos* Sect. II. §. II. p. 179 sqq. mediatos unquam in comitiis comparuisse, iureque suffragii gauisos esse, quia ad suffragium illud requiratur ut civis aliquod de summa participet potestate, quoinde simul appareat sub voce *Populi*, hinc inde obueniente, non homines e trivio sed capita populi (quorum a scriptoribus istorum temporum sub appellatione *Primorum* et *Optimatum*, si de comitiis et placitis generalibus referunt, mentio fit,) comprehensa esse. At quis non videt *Koppium* in eo errasse, quod optimatibus, qui non ut hodie proprio iure prouinciis praeerant, plus juris quam iis vere competiit, tribuerit, qui, licet regio nomine intermedii essent, subditos suos non ita a rege secernebant,

lus eos ad comitia comitaretur, soli fere consultationibus, quas praeconsultationes nominare solemus, intererant, populumque sibi subordinatum, ut fieri solet, in omnibus consentientem habebant. Euenit inde, ut faciliorem commodioremque viam, haudrenitente, sed acclamante potius populo, viarum incommodis pertaeso, eligerent, hanc scilicet, ut soli quidem ad comitia proficiscerentur, antehabitis tamen coitionibus prouincialibus, in quibus communi consilio rationem rerum in comitiis gerendarum iniuerant, ex quo subconsultandi more statuum prouincialium origines non inepte colligi posse mihi persuadeo. Si igitur haec vera sunt, uti vere sunt, quis non videt, ab eo tempore, quo proceres soli, subditos suos repraesentantes, comitia visitarent, vota quae ferebant, prouinciis quibus praecerant, connexa facta esse, i. e. talia qualia hodie realia praedicare solemus.

§. VI.

Quum duces et comites quibus post comites Palatini, Marchiones, Landgrauii accesserunt, non proprio, sed regio nomine actionem ducatus e. c. administrarent, hinc iure suffragii ut accessorio muneris sui fruerentur, intellectu haud difficile erit, quantum iis ex causis illa et nostra ratione successionis inter se distare debeant tempora. Eo difficilius autem ex variis his vicissitudinibus, ambagibusque ad praesentem rerum deueniendum erit faciem, quam iterum, devoluto illo, si Dis placet, filo Ariadneo, sua laborare incertitudine inuenimus. Ignoscendum igitur erit iuuenili ingenio, per opaca viarum erranti, si hu-

humani quid ei contingat, quod et centies millies eo doctiori accidere potuisset.

Ex eo quod proceres territoria quibus praecerant, non iure hereditario, sed tanquam administratores regii regerent, sponte fluxit sua, morte eorum et ius intuitu muneris in comitiis comparandi extinctum fuisse, et ab arbitrio regis, cuiusnam denuo vacuam provinciam credere vellet, pependisse. *m)* Res tamen mox eo devenit, ut liberis nobilium ius quasi hereditarium in munus patrum competere coeperit, utque rex qui absque iusta causa eos a munere tali arcebat, pro iniusto ac tyrannico divulgatus sit, imo non raro liberi ita praeteriti, subditorum suorum auxiliis fulti, ius quod sibi competere credebant, vi atque armis prosequuti sint. *n)* Causa huius immutationis non ex longinquo petenda est, nobiles enim, ut fieri solet, quantum poterant muneribus suis utebantur et qualicumque modo res proprias sibi comparabant, quibus, si nonnulli ex una eademque familia successores in officium sese exceperant, amplissime inde accrescebat patrimonium. *o)* Quo factum est, ut praeter talem familiam nul-

m) de quo exempla Exducum et Excomitum ab ANT. DAD. ALTESERA de ducibus et comitibus Galliae provincialibus, collecta, testantur.

n) LAMBERTVS SCHAFFNAB. a. a 1044.

o) Chron *Vrsperg.* p. 157. *Concurrentibus autem undique ad regem proceribus, venit et vir ditissimus Sueuorum dux Herimannus, qui talibus est regem aggressus sermonibus: Non clam domino meo est, me praediorum latitudine ac pecuniarum uniuersitate praediuitem esse, nec est praeter unicam filiam meam paruulam qui*

la alia existeret, quae pari dignitate et splendore vacan-
tem gerere potuisset dignitatem, utque nexu feudali plu-
res sibi deuincirent vafallos, qui cum reliquis, si paren-
tes non sine laude, aequitate et gravitate prouinciae
praefuerant, eos contra quemcumque tuebantur inuaso-
rem. P) Accedit et hoc, ut id, quod in regia familia ae-
quum esset, ut ex ea regia dignitas non egrederetur, q) et
in ducalibus et aliis nobilibus familiis iustum esse, et
liberi nobilium ipsi et subditi eorum reputarent.

§. VII.

Praegnantior adhuc restat ratio, cur nobilium poste-
ri dignitatibus non exciderent, sed plerumque parentum
suo.

*qui mearum heres rerum existat, me excedente. Placeat itaque fi-
lium tuum Luitolfum mihi adoptare in filium, quatenus unicae meae
filiae coniugio copulatus, mearum rerum hereditate fiat magni-
ficus. Placuit regi consilium ducis et quod poposcit sine dilatio-
ne compleuit. In breui post hic socer moritur, cum DVCATV
omni possessione derelicta genero.*

p) *Annales Franc. Fuldenfes a a 884.* apud FREHERVM T. I. p. 56.
HERMANNVS CONTRACTVS a a 1019.

q) Vsque ad Henrici V. tempora regia dignitas hereditaria cen-
sebatur, quod ex pactione elucet, quam cum Rudolphum Sue-
viae ducem in regem eligerent Sueuos et Saxones inter se ini-
isse refert BRVNO in *Histor. Belli Saxon.* apud FREHERVM t.
I. p. 212: *Hoc etiam ibi consensu communi comprobatum, Ro-
mani pontificis autoritate est corroboratum, ut regia potestas
nulli per hereditatem (sicut antea fuit consuetudo) cederet, sed
filius regis, etiamsi valde dignus esset, per electionem spontaneam
quam per successionis lineam Rex proueniret: si vero non esset
dignus, vel si nollet eum populus, quem regem facere vellet, ha-
beret in potestate populus. Parum autem hoc pacto profecerunt*
teste *Chron. Vrsberg a a 1193.*

fuorum subintrarent locum r) imo viduae filiaeque maritis suis dotis nomine ducatus et comitatus inferrent s) quae haec est, quod bona allodialia ita cum feudis imperii commixta essent, ut omnes eorum desperarent separationem defugerentque. t) In maiores dehinc delabimur difficultates si plures aderant filii, quibus aequale ius ad vnum idemque consequendum competebar, aut si filius minorennis erat, cui ob aetatis imbecillitatem munus concedi nequibat. His enim obvenientibus, obseruantia medii aevi parum sibi constat, cum priore in casu modo a rege dignior ex pluribus eligeretur, modo a populo, cui et tunc, si stirps mascula deficeret, ducem sibi eligendi jus competebar, v) is parenti substitueretur, qui eum
fibi

- r) HINC MAR, *Epist.* 7. apud LEHMANNVM in *Chron. Spir.* L. II. C. XVI. ibi: *De his quos tempore domini Ludouici imperatoris vidi palatii procuratores et regni praefectos, neminem scio superstitem, scio tamen de illorum nobilitate natos pro patribus filios, licet illorum mores ac qualitates ignorem. Ipsi vero procurent ut non sint moribus et virtute degeneres, quatenus merito patrum loca et officia suppleant, et se in ipsa sua suppletionem caute custodiant.* Cf. *Legem Baiuvariorum* Tit. XX. L. 3. IO. GEORG ECCARDVM ad *Prologum legis Salicae* sub voce: *Chadoin, Domagno.*
- s) *Contin. Chronici Reginonis* a. a. 826 nec non GODOFREDI *monachi Annales* a. a. 1195 apud FREHERUM T. I. p. 360.
- t) III. PÄTTERI *Beytraege zum teutschen Staats und Fürstenrecht* T. I. p. 115. n. 13 sqq.
- u) *Lex Bajuvar.* T. II. C. I. n. 1: *dux quem rex ordinauit in prouincia aut populus sibi elegerit.* adde DITMARUM *Merseb.* L. 5. apud LEIBNITIVM T. I. *Rerum Brunsvicens.* p. 368.

C

fibi conciliaverat amiciores w), saepissime autem ei, cui natura aetatis praerogativam tribuerat, provincia deman- data est x). Tunc denique si filius aetatem pupillarem nondum egressus erat, plerumque a rege, eo praeterito, provincia aut pago alius inuestiebatur y), interdum tamen reges aequiores, per comites palatii aut proceres provin- ciae, provinciam rectore carentem vsque eo administra- bant, prouentusque ex ea redundantes suos faciebant, donec minor, cuius interea educationis curam egerant, maiorennis euaderet z), quo inde celebrem illam tutelam fructuariam enatam esse, a verosimili non abhorret. a)

Hoc

- w) DITMAR. MERSEB. L. IV *Annal.* sub Ottone III: *fili- us Henrici ducis Bajoariorum, electione et auxilio populi bona patris apud regem obtinuit* apud LEIBNITIVM T. I. p. 352.
- x) *Chron. Vrsperg* sub Conrado I. p. 149: *Ex eiusdem Saxo- niae gentis stirpe vir nobilis est egressus Luitoldus, hic habuit duos filios Brunonem et Ottonem quorum maior Bruno, cum totius Saxoniae ducatum ADMINISTRASSET exercitum con- tra Danos duxit, ibique occisus, ducatum fratri Ottoni reliquit.* cf. omnino *Codicem LL. Normann. C. XXVI. §. 5. 7. 13. 14.* apud LVDEWIG in *Reliq. Mst. T. VII. p. 207.*
- y) *Annales Metenses* a. a. 867. *Odo et Robertus filii Roberti adhuc paruuli erant, quando pater extinctus est, et iccirco non est illis du- catus commissus.* HERMANNVS CONTRACTVS a. a. 1012.
- z) *Codex LL. C. Normannic. C. XXXII. §. 9. 10.* apud LVDEWIG I. c. p. 213.
- a) Cuius, quod mireris, adhuc seculo XIII vestigia occurrunt: Anno 1221 post mortem *Alberti* Marchionis Brandenburgici *Fridericus II, Alberto* Archiepiscopo Magdeburgensi admi- nistrationem temporariam feudorum imperii, a marchione re- lictorum, ad maiorennitatem usque *Ioannis et Ottonis* filiorum

de-

Hoc tamen, vt ex pluribus filiis vnus duntaxat ad officium quo maiores perfuncti erant, adspirare potuerit, omni carebat dubio, cum munus indiuiduum esset, et liberi magis ex indulgentia regis, quam indubitato iure in vices paternas succederent. Reliquis autem posteris masculis allodii parte satisfiebat *b)*, qui quidem si filii ducum erant, non eodem splendescabant titulo, comites tamen aut liberi domini seu Dinastae appellabantur, *c)* gentisve suae eminentiam dignitatemque retinebant, et in comitiis a nemine representati, propria utebantur sessione et voto.

C 2

§. VIII.

defuncti ex sententia principum commisit, quam Marchionissa et praedicti filii ab archiepiscopo pro 1900 marcis argenti redemerunt. In instrumento super ista redemptione confecto, quod extat in OLENSCHLAGERI *Vrkundenbuche zur G. B.* p. 73. et in BEKMANNI *Histor. Anhaltina* T. I. p. 527. sequentia occurrunt: *serenissimus Dn. noster Imper. FVTELAM OMNIVM FEVDORVM, quae idem dominus et pater ab imperio tenuit, EX MORTE IPSIVS SIBI DOMINVS IMPERATOR VACARE DICEBAT, QVAE ANEVELLE VVLGARITER APPELLANTVR, domino Alberto Magdeb. episcopo per sententiam principum imperii commisisset, Nos tutelam ipso a domino archiepiscopo duximus redimendam, Spondentes eum in redemptionem eius 1900 marcas argenti.*

- b)* MARCVLEVS *L. II. Form. 10. Lex Alamann. c. XXXIV.* apud GOLDASTVM c. 1. T. II. p. 15.
- c)* Vt unum tantum ex inumeris aliis proferam exemplum, habeas hoc in *Hermann*o comite, ex gente ducum Saxoniae oriundo, qui inter caetera et castellum *Lüneburg* hereditario iure possidebat et quidem tum, cum fratris senioris filius *Magnus* dux esset. BRVNO in *histor. belli Saxonici* apud FREHERVM p. 181. Plura exempla ex diplomatibus collegit VLRICVS OBRECHT in *Rer. Alsat. Prodromo* p. 261. sqq. quem adi.

§. VIII

Sed et hic succedendi modus mature in aliam a priore haud longe distitam formam redactus est. Vidimus enim tam duces et alios principali dignitate coruscantes vasallos, quam comites, tanta proprietatum latifundia muneris occasione sibi adquisivisse, ut nil nisi dignitatis nomen superesset, quod veterem illum nexum *officiale* indicare potuerit; vidimus quoque proprietates hasce inter posteros masculos diuisas, imo a posteris sequioris sexus in maritorum suorum domos illatas, quid quaeso mirum, si comites et alii, quorum potestas regibus non solum sollicitudini non erat, imo potius iis ad ducum refrenandam licentiam inseruiebat, pristini illius nexus obliti, praeter proprietates suas, ea quoque bona, quae antea regio nomine tenebant, inter plures diuiderent filios, et nonnunquam primogenito officii nomen solummodo et insignia relinquerent, cui ut pro dignitate ista se gerere posset, lautior portio assignata est. Quod eo facilius accipere potuit, cum proscriptione *Henrici Leonis d)* duo praecipuorum ducatum Saxonicus et Bauaricus, si non penitus corruerant, ita tamen mutilati essent, ut ducatus recentiores, eorum in locum surrogati, pondere quidem a pristinis illis quam maxime, non autem nomine diuersi essent. Supererant igitur tantum pauci ducatus, quorum jure *Franconico* regebatur successio, sed et hi, extincta gente Staufeni, diem obiere supremum, ex quorum

ci-

d) IO. GEORG SCHERTZ. *Friderici Imperatoris iudicium de Henrico Leone Saxon. et Bav. duce in WEGELINI Thesauro Rer. Suevic. T. II. p. 360.*

cineribus comitibus, nobilibus et ciuitatibus insigne incrementum accessit, iisque via ad superioritatem consequendam aperta est, e) Nouis autem ducatibus sub nexu feudali ea praerogativa, quae maioribus, nunc extinctis ducatibus, inhaeserant, collata sunt, quae praecipuis in eo consistebant, vt praedeliberandi iure etiam in eligendis regibus gauderent, ex quo praconsultandi more, ius illud eligendi exclusivum non ita multo post enatum est.

§. IX.

Abolitis, vt dictum est, magnis illis ducatibus, ius illud *Franconicum*, quod eorum respuebat diuisiones, f) una abolitum est, ducesque recentiores, ex ordine comitum dynastiarumque defuncti, ideoque diuisionibus inhaerentes, ditiones suas suos inter filios diuidere non destiterunt g), quorum singuli paternam dignitatem, cum

C. 3

iure

e) IO; DAV. KOEHLER. *Fata ducatus Alamanniae et Sueviae* §. 9. seqq. apud WEGELINUM T. II. p. 582.

f) von OLENSCHLAGER *Erläuterung der G. B.* §. 47.

g) Ex innumeris factarum diuisionum exemplis, duo tantum sibi finitimarum domuum Wiltelsbacensis et Austriae commemorasse iuuat. A. 1255. *Otonis illustris* ducis Bauariae filii ditiones paternas ita diuisere, ut *Henrico* ducis nomen et maior pars Bauariae cesserit, *Ludouicus strenuus* autem superiorem Bauariae partem et Palatinatum Rheni acciperet. *Chron. Auguſſenſe* a. h. a. apud FREHERVM T. I. p. 531. Alterum esto recentis ducatus *Austriae* qui cum marchionatibus Styriae, Austriae, Cambrensis (Vogburg) ex quibus conſtatus erat, superio-

iure in comitiis seu placitis generalibus comparandi, votumque ferendi, continuarunt. Reliqui etiam territoriorum immediatorum possessores, qui pro temporis genio summopere castris et burgis extruendis occupati erant, eorum amore capti, praenominibus suis eorum nomina annectebant, seque dominos eorum in litteris, memoriae causa exaratis, praedicabant. *b)* Postquam deinde ad eorum

perioritati ducatus Bauariae exemptus, *Chron. August.* a. a. 1152. et famoso illo privilegio Friderici I. exornatus erat, in quo et hoc inter cetera contentum est: *Nec ducatus Austriae ullo unquam tempore diuisionis alicuius recipiat sectionem*, apud OLENSCHLAGERVM *im Vrkundenbuche z. G. B. N. IX.* (ad quod *Fridericus II.* respexit cum ducatu Austriae, dignitatem regalem tribueret in formula quam exhibet PETRVS DE VINEIS *in Epist. XXVI. Lib. VI.* cui iungas *Epist. praecedentem*) hoc privilegio non abstante 1195. inter filios *Leopoldi* ducis ita diuisus est, ut *Fridericus* in Austria, *Leopoldus* in Styria succederet *Chron. August.* a. h. a. apud FREDERIVM p. 515. Nonnunquam lubenter parentes diuisiones, quarum incommoda adhuc senserunt, prohibuissent, nisi aequitas, ex iure Quiritario petita, conscientiam eorum turbasset, indirecte igitur et quasi subdole diuisionum malo obuiam ire conati sunt, teste STERONE a. a. 1290. apud FREDERIVM T. I. p. 573.

h) Saepenumero genealogia eo turbatur, vt comites et alii burgi, in quo tempore confecti instrumenti commorabantur, cognomen mutuauerint, quod exemplo *Sizzonis* Comitis, qui in monumentis modo sub nomine generali *Comitis in Thuringia*, modo tanquam comes *Schwarzburgicus* aut *Kesernbergensis* occurrit, probatum dedit PAUL IOVIVS (*Goetze*) *in Chron. Schwarzburgico* p. 135. apud SCHÖTTGEN *in Diplomatario* T. I.

rum imitationem, inferior quoque nobilitatis ordo, realia, vt ita dicam, nomina assumpsit, ad immensum vsque numerus dominorum de N. N. accreuit, ex quibus illustrissimae familiae, quae Germaniam nostram principem exornant (iis tamen, quae ex Troiano equo, adminimum Capitolio deriuari amant, exceptis,) ortum traxere suum, quarum origines si denominationes a burgis in morem non venissent, adhuc tenebris immerfae essent. i) Ne autem sic ex primae nobilitatis prosapia oriundi, cum inferiore nobilitate, quae istis temporibus nominibus ab iis distincta non erat, commisceri periclitarentur, principum et comitum encomiis omni iure se exornarunt. Plerumque nemine rogato, innatam suam principalem dignitatem et nomine declaratam dederunt, vt nobis adhuc florens Ascaniae stirpis linea insigne exemplum suppeditat, aliquando tamen, praepremis tum, quum iureconfulti ex schola Bononiensi, iure feudali Longobardico intincti, in Germaniae foris dominari coeperunt, nouamque: *quae nam sint regalia?* doctrinam inuexerunt, qua non satis stabilitam superioritatem territorialem concutiebant, contigit, vt nonnulli patrimonium suum imperio in feudum offerrent, regaliaque et titulum, a dignitate olim iis competente matuatum v. g. Ducis, Landgrauii, in remunerationem acciperent, quod exemplis serenissimarum domuum

i) Sic domum *Palatinam* a comitibus *Schirensibus* progenitam esse scimus, quae deinde a castro *Wittelsbach* a 1101. exfructo, nomen assumpsit *PREFFINGER* ad *Vitriar* T. I. p. 144. *Saxoniam* a comitibus *Wettinensibus*, *Würtembergicam* a comitibus *Beutelsbacensibus*.

 mum Brunfuicensis k) cui Deus faueat, vt et Hassiacae l) edocemur. Saepenumero tamen plures filii in communiōe territorii et regiminis perſistere m), quia tritum illud brocardicon: *Theilung bricht Erbe* nimis altas in Germania egerat radices, iisque ſi diuiderent, non leue minabatur praēiudicium, quale domum *Aſcaniam* lineae *Ioanneae* et *Henricianae* expertam eſſe conſtat. Sed et huic diuiſionum obici per pacta familiae n) et inueſtituram ſimultaneam communem, *durch das Zuſammenſetzen*, vti efferri ſolet

k) Litterae inueſtiturae *Otonis* pueri apud III. BOEHMERVM in *App. Princ. Iur. Feud. N. I.*

l) Litterae inueſtiturae *Henrici* pueri apud KVCHENBECKERVM in *Analeſis Haſſiacis* Coll. VI.

m) In inſtrumento ad §. 7. n. a. allegato et hoc contentum eſt: *dominus etiam archiepiſcopus ducet nos (Ioannem et Otonem) ad dominum imperatorem et reducet et faciet et efficiet apud eum, quod nobis INSOLIDVM porrigat omnia feuda, quae pater noſter in imperio tenuit.*

n) In inſtrumentis diuiſoriis diligenter de mutua ſucceſſione paſcitur, quo, niſi contraria vigiſſet conſuetudo, non opus fuiſſet, inſpice, ſi placet, pactum illud celebre diuiſorium *Papienſe* inter *Ludouicum Bavarum* eiusque filios et *Rudolphum* eiusque fratres Comites *Palatinos* d. a. 1329 in *OLENSCHLAGERI Vrkundenbuche* N. V.

Vnd ob wir und unſer Kind ohne Erben verfahren, ſo ſollen unſer Land, Leute und Herrſchaft und die Wahl des Reichs uſſe und ihr Erben gefallen und erben; alſo ſollen herwider ir Land Leuth, Herrſchaft und die Wahl des Reichs uſ uns und unſer Kinde erben und gefallen, ob die on Erben verfahren. Item Wilhelmi et Balthaſaris Landgrauiorum Thuringiae conuentionem ditionum ſuarum diuiſionem concernentem de a. 1387 apud LVNIGIVM Reichsarchiv Cont. II. Part. ſpec. p. 193.

let, o) obuiam itum est, donec male intellectae consuetudines feudales Longobardicae et has iuris patrii reliquias, iis regionibus, quae ex iure Saxonico diiudicantur, exceptis, e medio sustulerunt. p)

§. X.

Ex iis, quae huc vsque de modo succedendi inter illustres vsitato decerpimus, iam ea, quid circa transmissionem voti iustum fuerit, disquisitio, parum nobis facesset negotii, cum ius suffragii vt accessorium non potuit non successioni in officium et territorium inesse, vnaque cum ea et suam mutare faciem. Iis igitur temporibus, in quibus proceres imperii, officii ergo comitiis intererant et ius hereditarium nondum vigeat, voti etiam transmissio cogitari nequivit, sed successori in officium, vt antecessori ius hocce muneris virtute competiit. Postquam autem in dies ius hereditarium altiores agere coepit ra-

o) Videtis pactum familiae Hennebergensis, in quo' successio unius stirpis in alterius bona tam feudalia quam allodialia primum stabilita est, annexa Caroli IV. confirmatione et simultanea inuestitura apud SENKENBERGIVM in *App. C. D. ad meditationem de successione ex simultanea inuestitura iure feudorum imperii communi* in fascic. III. *Meditat. N. III.*

p) Licet ius Longobardicum Germanicae simultaneae investiturae se non contrarium praebet, posterior tamen, postquam Saxonica longe a priore dista, inualuit, ab usu plane recessit, quod EXORDINATIONE IVDICII AVLICI T. III. §. 12. videre licet: *Daß in welchen Geschlechtern und Reichs-Crayßen die simultanea inuestitura hergebracht und im Gebrauch, dabey solche auch gehalten und derselben nachgelebt werden soll.*

D

radices, transmissio quoque firmiore stare coepit talo, et quam diu feuda maiora diuisionibus non diuellebantur, ei solum cessit, qui comitatu aut ducatu inuestitus erat. Quod tamen non ita intelligi velim, vt reliquis, quibus ex allodio satisfactum erat, nullum plane ius in comitiis comparandi competiisset, hi enim, vt iam monuimus, liberi domini erant, neminique ita subiecti, vt cum caeteris subditis repraesentatione opus habuissent, quod et in dynastis a comitibus descendentibus iuris fuisse arbitrator, q) quia comitibus ipsis a ducibus, quibus alias subordinati erant, neutiquam de sessione et voto in comitiis quaestio mota, ideoque haud verosimile est, posteros eorum se a iure, quod libertati familiarum earumque possessionibus innitebatur, detrudi passos fuisse, licet successu temporis et crescente superioritate territoriali, rem paululum immutatam esse, non inficiemur.

Solio Caesaris adstante sic amplissima procerum corona, quibus omnibus consilia consociare sua permiffum erat, absurdum videbatur, rem, de qua quaestio erat, secundum pluralitatem votorum decidere, et sic votum ducis voto dynastae exaequare r), sed re-

q) RVINART in Praefat. ad Gregor. Turon §. II. KOPP de insigni differentia inter S. R. I. comites et nobiles immediatos ESTORS *kleine Schriften* T. III. p. 545.

r) KOPP nimis comitum dynastiarumque partibus fauens in *Tr. von den Reichsgraeflichen votis curiatis und deren Ursprung*, paritatem omnium omnino votorum euincere quidem annifus est, sed si nos non omnia fallunt, probatione ista excidit. Attamen si viri rarae eruditionis auctoritati quid tribuendum sit, id ei largiamur, ut forsitan comites et dynastae, a ducibus genus

rectae rationis dictamine vota ponderabantur magis quam numerabantur s) ita vt ducis votum multorum comitum et dynastarum vota pondere praeualeret. Sequitur inde, vt, si in vna persona plures ducatus aut comitatus concurrerent, non multiplicatum ius votandi tali competiisse, eius tamen votum vnicum pondere et gravitate reliqua superasse. Praeeminentia autem talis istius generis erat, vt noceret potius quam prodesset, reges enim eiusmodi opes auctoritatemve metuentes, reliquorum, quorum, vt fieri solet, inuidia et odio premebatur, auxiliis adiuti, nonnunquam talem a culmine suo deicere annisi, imo et voti sui vere compotes facti sunt, quod ex-

D 2

em-

genus trahentes, quibus amplum patrimonium contigerat, in comitiis ducibus et reliquis principibus non longe posthabiti sint. Neque GUNDLINGII autoritas nos a nostra abducit sententia, qui famosam illam de archiprincipibus doctrinam in *Tractat. de Henrico Aucupe ad §. 14. n. h.* impugnans his verbis vitur: *valebant tunc Episcoporum, Abbatum, aliorumque, illustrium Satraparum perinde, vt Ducum suffragia.* Spretis enim Gundlingii aduersarii de archiprincipibus commentis, id certe ex natura rei, imperii compage, et reliquiis mediae aetatis (§. VIII.) patebit, principes dignitate et opibus eminentiores, praecipuum in deliberationibus uniuersalibus pondus habuisse.

s) FÜRSTENERIUS (Leibnitz) *de suprematu principum Germaniae* C. 40. p. 187: Illorum temporum simplicitas tam futiles argutias non capiebat, neque tunc scrupulose numerabant suffragia, et de semisse aut sextante summae in imperio potestatis unciisque eius, et si Dis placet, unciarum minutiiis, quas aliqui singulis electoribus adscribunt, disputare putidum fuisse.

emplis *Henricorum*, *Ancupis* et *Leonis* oculos incurrit.

§. XI.

Hocce iuris publici axioma, quod quis, licet plurius territoriorum dominus fuerit, vnum tantum, praeualentioris tamen ponderis prae caeteris, qui vnam tantum et forsitan minimam Germaniae frustulam regerent, votum habuerit, varios peperit euentus, quos circa ius in comitiis comparendi, suffragiumque ferendi tunc temporis accidisse, praepremis ex actorum publicorum subscriptione, cognoscimus. Si cui territorium antea diuisionibus dissectum reunire contingeret, quorum singuli possessores singulis gauisi erant votis, illa, secus vt hodie, non ita ad successorem transibant, vt ei eorum separatum et diuisum exercitium competiisset, sed in vnum consolidabantur, sic, vt vetus, quo antea vsus erat, et in posterum retineret, cui tamen haud exiguum momentum eo accessit, quod extincta illa separata vota ei accrescerent. Rationem huius moris si exposcas, eam in aprico positam esse censeo, nam si ad modum in comitiis consultandi tum vsitatum oculos conuertimus, proceres imperii ipsos, comitiis, quae plerumque vnus aut duarum septimanarum spatium non excedebant, interfuisse, deprehendimus, quomodo igitur quaeso, pro temporis simplicitate vni eidemque e. gr. Duci Bauariae et Saxoniae ob diuersa sibi subiecta territoria, duo seu plura vota sibi simul attribuere, in mentem venire potuit? Vt autem huius asserti veritas melius inlarescat, aliud exemplum ex recentiore aetate depromam. Exincta linea Anhaltina e-

le.

lectorali *Henricus illustris* Margrauius Misniae a *Sigismundo* imperatore 1423 vacantem electoratum accepit, qui simulac ei se electoribus immiscendi copia facta erat, votum cuius intuitu antea comitiis intererat, lubenter a voto electorali absorberi passus est, quam ob causam et hodie votum *Misnicum* nec non *Thuringicum* incassum in senatu principum quaeres. 1)

§. XII.

Quam autem ob impotentiam *FridERICI* III comitia post longas altercationes omni carere coeperint exitu, imperator auxilium, quo valde indigebat, flagrans, quod tamen status tam diu, donec petitis suis satisfactum esset, denegabant, immensum comitiorum numerum indixit, quo effecit, ut principes, qui tantas frustraneas tamen proh dolor! impensas eundo et redeundo cum magno hominum equorumque comitatu consumserunt, non ut antea ipsi, sed per legatos comitia frequentarent. Ab hoc inde tempore inualuit, ut idem qui et elector et princeps esset, et electorum et principum consultationibus interesse potuerit 2) utque vota, quae olim cum proceres ipsi

D 3

prae-

1) CASP. HENR. HORN. de Landgraviatu Thuringiae nec non de Marchionatu Misniae in FABRI EVROP. STAATSKANZLEY p. 319. 33. 34.

2) Prima huius consuetudinis vestigia occurrunt in subscriptione R. I. de a. 1542. ubi *Albrechtus* elector Moguntinus qui simul archiepiscopus Magdeburgicus erat, per legatos et electoratus et archiepiscopatus Magdeburgici nomine recessit nomen apposuit. Non ita multo post a. 1557 *Otto Henricus* Elector Palatinus, antea princeps Neoburgicus inter principes vete-

praesentes essent, ponderabantur, nunc numerari coeperint.

Principes igitur seculares, multitudini principum ecclesiasticorum et principali dignitate decoratorum abbatum, potestate sibi longe inferiorum, succumbere metuentes, dedita opera eo allaborarunt, ut aequalitas conferuaretur; quam eo stabilire satagebant, ut possessiones suas inter filios quot aderant diuiderent, iisque comitiis interesse praeciperent, w) utque vota, quae olim cum posses-

so-

veterem retinuit locum et ita recessum subsignauit: *Von wegen Otto Heinrichs Pfalzgrafen bey Rhein Herzogen in Bayern, Churfürsten &c. von wegen des Fürstenthums Neuburg.* Cum huic innovationi nemo dicam impingeret mox reliqui, ut in re tam fructifera fieri assolet, horum exemplum sequuti sunt, ut *Ernestus* Elector Colonienfis, qui a. 1598. tanquam episcopus Monaster'ensis, Hildesienfis et Freisingenfis recessum sub-
scripsit.

w) Memorabilia huius remedii sunt exempla *Friderici III* electoris Palatini et *Wolfgangi* Comitis Palatini Bipontini, qui ambo in testamentis suis, terras suas suos inter filios diuiserunt, iisque earum intuitu comitia non negligere iniunxerunt, cuius voluntatis *Fridericus* in testamento suo 1576 condito, sequentem additrationem: *Nachdem nehmlich bekannt, was es für eine Gelegenheit auf den Reich und Versammlungs-Tagen mit den Geiſtlichen im Reichsrath hat, welche sich immer dessen beſieſſen, daß ihr Bank mit vilen Personen besetzt sey, auf daß sie durch das Mehrer dieienigen so auf der weltlichen Bank sitzen, überstimmen und, dasjenige was sie wollen hindurchbringen moegen: daß mit nun die Stimmen auf der weltlichen Seiten dem heil. Reich zum Besten gestärkt und vermehrt, so erinern und ermahnen wir*

ge-

foribus interierant, in posterum a successoribus continuari, paterentur. x) Quae vota transmittendi consuetudo, pacata post diuturnum pestiferumque bellum Germania, quum status de numero et perennitate votorum solliciti essent, et ad proxima quieta recurrerent comitia, nam iam tum, in negotiis publicis determinandis, consuetudo omne pun-

gedachte unsere Soehne und Dero Nachkommen, daß sie als gebohrne Pfalzgrafen, ihr Stimm und Session in Reichs-Versammlungen sich nicht begeben, sondern mit Besuch und Beschikkung derselben sie behalten und einnehmen und zu demjenigen was dem Reich teutscher Nation, Unserm gemeinen Vaterlande zu gutem gereichen mag, nach ihrem besten Verstand rathen und das Böse abwenden helfen. apud III. MOSERVM von denen teutschen Reichständen p. 572.

x) Infurrexit contra hanc sententiam Cel. IO. VLR. ROEDER in Tr. von den Herzoglich-Saechsischen Reichstagsstimmen, und der Frage: Ob der Grund derietzigen Stimmen der altweltfürstlichen Häuser im Reichsfürsten Rath und besonders der Herzoglich Sächsischen in der Observanz des Reichstags vom Jahr 1582 zu suchen sey? et nescio cur (nam ad dubia quae de votis Badenibus et Hassiacis suboriri possent, in confictu respondebitur) vota a. a. 1654 vsque regulariter ad successores in territorium transmissa non esse, ita evincere allaboravit, vt eos casus, in quibus successores et votum continuarunt e. g. domus Saxonica Hennebergicum, duces Vinarienses Isenacense, Altenburgici Coburgicum, modo pro exceptione a regula modo pro conatu illegali, quem tamen fortuna felici successu secundavit, declarare non dubitauerit. Sed non video, quid eum mouerit, vt, cum comitiis Augustanis, anno 1582 habitis, omnem omnino fidem normalem detrahere apud se constituisset, in hanc non satis tutam latebram se coniecerit, cum secundum notam praecedentem

punctum ferebat; tacita veluti conuentione approbata est. y)

§. XIII.

Stabilita sic vsu et consuetudine votorum immortalitate, iam de modis, quibus possessoribus extinctis, in alios transmittuntur, nos sollicitos esse oportet. Sunt autem tot vota transmittendi modi, quot sunt territoria quibus cohaerent modi acquirendi, qui prout feuda aut allodia sunt, maxime inter se differunt. Feudorum transmissionem quod attinet, ea, vel ex voluntate primi acquirentis, vel a voluntate possessoris a domino directo confirmata, quo refero pacta confraternitatis, vel a voluntate domini directi ipsius, si nempe ei aperta sunt, dependere solet; quibus duobus posterioribus modis, si de feudis imperii sermo est, aliam adhuc formam superadditam scimus, quae in eo consistit, vt electoratu nonnisi consentientibus electoribus, principatu, comitatu aut dynastia consentientibus electoribus et principibus, alius reinfudari debeat. z) Missis autem iis quae ex iure feudali Germaniae publico diiudicanda sunt, ad aliam haud leuibus tricis inuolutam progredimur quaestionem, eam nempe: an votum in comitiis S. R. I. competens etiam allodio cohaerere possit? et quid circa eius transmissionem nem-

cedentem exempla non desint, quae de hoc transmittendi more iam ante memorati recessus tempora constitisse, testantur.

y) GENEROS. A SELCHOW in Elem. Jur. Publ. §. 114.

z) Cap. Caesar. art. II. §. 10. sqq. III. BOEHMER in princip. Jur. feud. §. 405.

iuris sit, si territorium cui ius suffragii annexum est, ex diuersis tam feudalis quam allodialibus coaluerit tractibus? cuius ex praemissis de votorum indole enodandae periculum faciamus.

§. XIV.

Extra aleae iactum positum esse credo, duces et comites antiquos item Marchiones, Landgrauios prouincias suas, seu ut modo loquendi in formulis *Marculsianis* obuiouatar, *actiones* primum administratorio nomine, deinde sub nexu fidelitatis gessisse, earumque intuitu comitiis et placitis generalibus interfuisse, quo vinculo et ii post ligati sunt proceres, qui vices pristinorum illorum ducum, mutata licet rerum facie, obtinuerunt, tuto quoinde colligi posse mihi persuadeo, omnibus iis, qui adhuc hodie pristinis ab officiis denominatis praesunt rerritoriis (dignitatibus regalibus), ius in comitiis comparandi virtute officii et territorii competere. Sed iam pristinis illis temporibus duces et reliquos officiales, praeter ea bona feudalia, quibus salarii instar fruebantur, alia sibi adquisiuisse latifundia, notauimus, quae indolem suam allodiam, etiam nunc, cum in manibus ducum aut comitum essent, non exuerunt, quippe quae inter filios quot aderant diuisa esse affatim probauimus. Cum autem ex §. X. constet, iis tanquam comitibus aut dynastis in comitiis ius suffragii competiisse, non possunt non et nostris temporibus adhuc superesse territoria, quorum possessores, licet allodia possideant, sessione et voto in comitiis gaudent, et cum territorio et votum ei inhaerens

E iure

iure allodii transmittunt. u) Plerumque temporibus illis turbidis, possessores ditionum allodialium, quae ut facili coniectura assequi licet, latitudine sua haud laborabant, hinc ad potentiorum inuasionibus resistendum inhabiles erant, sub umbra alarum vicinorum potentiorum se absconderunt, iisque possessiones suas vel in totum vel pro parte in feudum obtulerunt, quarum cum voto transmissio, quod tali in feudum oblatione non perimebatur w), si sibi pactis non prospexere, iure feudali regitur communi. Plurima quoque allodia postquam a dignitate regali, cui antea cohaeserant avulsa, eorumque possessoribus pristina uti dignitate controuersiae motae sunt, ut ansa litis praescinderetur, in feuda imperii ducali aut alia antea iis competente dignitate insignita, vel in totum vel pro parte commutata sunt, quibus uti dignitas regalis, ita et ius suffragii annexum est. Quomodo autem territoria minora ad eam formam, feudis imperii et allodiis mixtam, peruenerint, non semper liquet, quia comitatus encomium, an eorum origines feudales an allodiales fuerint, in incerto relinquit x) et licet posterius pro-

u) Vide tamen B. G. Struuium in *Corp. Jur. Publ.* p. 587. cuius tamen rationibus iam ab Ill. Mosero *von denen teutschen Reichsständen* L. I. c. 3. §. 8. satisfactum est, apud quem in §. 9. exempla, in quibus allodia cum voto ad heredes allodiales transfere, videre licet.

w) HENNIGES *Medit.* in I. P. W. *Mantissa ad spec. II.* de statibus imperii §. 11. p. 202.

x) CAP. CAROLI CALVI T. LIII. c. X. fallitur igitur B. G. STRUVIVS in *Synt. Jur. publ.* p. 435. si hanc inter comites et dynastas differentiam intercederet credit, ut comites essent, qui sua bona vel feudi lege vel ab imp. tenerent, dynaste vero qui bona patrimonialia vel allodia possiderent.

probari possit, nihilominus cum nouo dubio, num oblatio, nibus, aut aliis feuda acquirendi modis tum v'statissimis ius suffragii ab allodio ad feudum translatum sit, ratione quae talem immutationem exposceret, deficiente luctandum esset.

§. XV.

Quum igitur ius suffragii aequae allodio ac feudo cohaerere possit, calculo Miueruae linquendum esse videtur, num facta separatione, votum heredi allodiali an feudali adiudicari debeat. Iccirco euenit, vt ipse senatus imperialis aulicus in decidendis his controuersis nonnunquam haeserit suspensus, quod et in celebri de hac re mota lite contigit, cum extincta comitum *Limburgensium* linea *Spekfeldensi*, rex *Prussiae* successor feudalis et heredes allodiales de integro voto coram senatu imperiali aulico certarent, v) quae lis tandem ita transactione sopita est, vt quilibet heredum allodialium ramus, inter comites *Franconicos* separatim retinuerit votum *Gaillardorsium* nempe et *Spekfeldium* w). Nobis, si alias, de re tam ardua iudicium ferre, arrogantiam non sapit, in aequitate fundata arridet sententia, vt si feuda et allodia aequalia sint, vtraque pars ad continuandum votum admitti debeat, cum in comitiis nil v'statius inuenire liceat, quam vt plures vnum idemque participent votum. Minori res subesse videtur dubio, si vsus certam decidendi indicet normam, aut si allodium feudum vel feudum allodium quantitate longe exuperet, quo in casu praesumptio certe pro eo militabit, quod maximam par-

E 2 tem

v) *MOSER von denen teutschen Reichsständen* L. I. c. 3. §. 10.
w) *idem* c. 1. L. 2. c. 4. §. 9. 8.

tem territorii conficit x) Quam sententiam quoque senatus imperialis aulicus in decidenda lite de successione extinctae stirpe masculina comitum *Wolffsteinsium* in dynastiam *Pyrbaum* inter electorem Bauariae et heredes allodiales suborta, approbasse videtur, quos posteriores, quia maior dynastiae pars allodium erat, inter comites Franconicos receptos scimus. y) Tunc denique si territorium quoddam ex diuersis et minutis conglutinatum sit partibus, quae dominis aperiuntur directis, ita, vt parum aut nihil restet, de quo onera in matricula contenta desumi possent, diuersique domini de exercitio voti et de oneribus communiter ferendis inter se conuenire nequeant, votum tenues vanescet in auras. z)

§. XVI.

Antecedenti aequae difficilem arduamque iungere lubet disquisitionem, quid circa exercitium voti iustum sit, si successor in territorium diuersae ab eo addictus sit religioni? quae iterum si usum non spectes, iisdem decernenda erit principis, quae in antecedentibus stabilimus. Ampliore enim probatione, vota in regula territorii annexa esse, haud indigere persuasimus, z) cum principes et reliqui territoriorum domini ingenuos suos in comitiis repraesentent subditos, qui sub tacita illa conditione, vt officialis eis praepositus, eorum in comitiis in-

x) *idem* c. 1. L. I. c. 3. §. n. 1.

y) *idem* c. 1. L. II. c. 4. §. 132.

z) *idem* c. 1. p. 256.

z) Conferri merentur quae HENNIGES cl. §. 16 et 17. de hac re meditatatus est.

terpres esset, domi manserunt eumque solum comitiis interesse passi sunt. Nil igitur iustius et aequitati conuenientius esset, quam vt successor, licet diuersae a territorio in quod succedit religionis sit, votum ei inhaerens eo in statu relinquat, in quo antea fuit, nilque magis naturam rei et aequitatem conuertit, quam vt ob vnus hominis dissentientis arbitrium, multorum millium voluntas, quae iam ab antiquissimis inde temporibus neglecta non est, nunc quasi ἀπεροσῶτοι facti essent, spernatur et supprimatur. Neminem igitur, cuiusque religioni addictus sit, spero fore, qui hanc in aequitate fundatam, iniquitatis accuset sententiam, quae ob rationis paritatem et eo in casu locum sibi vindicabit, si princeps qui adhuc iisdem cum subditis suis enurritus erat religionis dogmatibus, ab iis diuortium facit aliamque amplectitur religionem. Si tamen quis esset cuius animum aequitas ista non feriret, ei vt evoluat Art. V. §. 31. iuncta §. 29 I. P. W. suasores sumus, in quo subditorum religionis exercitium eique iura annexa iuxta annum normalem illibata seruari praecipitur a) Quo autem, cum votum territorio cohaereat, magis iura subditorum religionem concernentia infringi possunt, quam voti immutatione in comitiis, a quibus et status religiosus et politicus patriae nostrae dependet? Iis autem sat grauib; causis non obstantibus vsu inualuit, vt votum religioni vnus cedat, in quem territorium transmissum est, b) nec admirationem mouet, in-

E 3 ter

a) CL. GEORG IACOB FRIDER. MEISTER *Versuch einer Bestimmung der Grundsatze wonach die Religionsbeschaffenheit der teutschen Reichstagsstimmen am richtigsten zu beurtheilen* p. 32. sqq.

b) *Neue Staatskanzley* C. 2. n. 2, 3. p. 246. sqq.

ter vtraque diuersarum religionum corpora tacita quasi conuentione consuetudinem hancce genitam esse, quum vtraque pars iuste metueret, sibi damno potius, quam commodo futurum esse, vt membrum diuersae religionis quoad nomen et locum consultationibus suis interesset, et expiscatis consiliis ea deinde parti, cui quoad personam adnumeratur communicet, sicque circulos turbet. Bona igitur cum gratia permissum est, vt successor cum voto ad eam religionis transeat partem, cui ipse adnumeratur, sicque corpus cui valedicit, minutum licet, purum tamen relinquat, Ita seruatum est cum *Wolfgang Wilhelms* Comes Palatinus Neoburgicus amplexis catholicorum sacris et votum ad eorum transferret partes, cuius ad exemplum et filius eius *Philippus Wilhelms* elector Palatinus cum voto ad catholicos transiit, nec non cum princeps *Arausionensis* extincta linea catholica principum *Nassouiensium* 1743 votum *Hadamariosigense* corpori euangelicorum inferret. Eodem successu celebris illa controuersia finita est, quae circa exercitium voti Bipontini enata erat, cum *Gustauus Samuel* a protestantium partibus ad catholicas transiisset, votumque per aliquot tempus legato comitali Brandenburgico *de Metternich* exercendum commisset c) quod deinde catholicorum partibus vindicatum est. Nouissimum exemplum extat in domo *Badensi* lineae *Durlacensis*, quae extincta *BadaBadensi*, nemineque dicam scribente, votum antea catholicum ad suam accommodauit religionem.

§. XVII.

- c) *Raisons qui ont porté le Roi à ne pas détourner le duc de Deux-ponts de laisser son suffrage entre les mains d'un Ministre Protestant. Neue Staatskanzley c. 1. p. 238.*

§. XVII.

Quid inde mirum, si principes, qui religione quam cum subditis suis antea communem habebant, se abdicarunt, aequitate ista permoti, votum subditis suis non sustulerunt *d)* sed senatui suo sanctiori vnice exercendum relinquere, arctissimis se obstrinxere sponsionibus, quae eo maiore prosequendae sunt fauore, quo minus quid exorbitans per eas introducitur, sed iura subditorum sanctissima aduersus consuetudinem, nullo modo cum aequitate conciliandam, facta recta seruantur *e)*. Alia insuper his pactionibus inconuenientia euitatur, ne votum stellae errantis instar, modo in hac modo in illa religionis regione circumerret votaue fixa turbet; saepissime enim fit, vt non familia princeps integra, sed regens tantum pri-

d) In reuersalibus seren. ducis Würtenbergici legitur: *so daß diesennach Vnser Herzogthum Würtenberg samt der gefürsteten Grafschaft Moempelgard und allen dazu gehörigen Herr und Landschaften, nicht anders als euangelische Lande considerirt und in diesem Betracht auch die eigentliche und nach dem gemeinen Verstande derer Reichsgesetze und des Herkommens unserer Lande eigenthumlich inhaerirende und respectu derselben uns zu stehende Vota so wohl in comitiis imperii et circuli, als auch deputationen, Conferenzen und dergleichen Zusammenkünften als euangelische vota angesehen und geführt werden mögen.* SCHAYROTH Collect. Concl. Corp. Euangel. T. III. p. 833. Quod et iisdem verbis in reuersalibus seren. Landgravii Hassiaci §. 16. appromissum est, Europ. Staatskanzley T. 107. p. 671 quae in eo, ut exercitium votorum vnice senatui sanctiori commissum sit, cum Saxonis conueniunt.

e) Außer Tr. *Gesetzmäßigkeit des Reuerses des Hrn. Erbprinzen von Hessen-Cassel 1756.*

stina novis commutet sacris *f*). Deficientibus autem talibus cum suditis pactionibus *g*) omnino ab utraque parte agnita consuetudo vires exeret suas, cuius efficaciac iis ipsis obuiam itum est stipulationibus. Flebile igitur eo in casu, si consuetudo ista promissionibus eneruata non sit, restat duntaxat remedium, vt corpus cui votum avellitur à domino voti iam valedicente sibi promitti curet, eum subditos suos neque in causis politicis neque religionem concernentibus gravaturum fore. *h*).

§. XVIII.

Ne autem suctam speciminis academici transgrediamur mensuram, vela contrahamus et ad aliud votorum genus nos conuertamus, cuius origines post celebratissimi R. I. de a 1582 tempora reperimus.

Ordinata eo quo dixi modo votorum perennitate, id statibus imperii, vt Caesarem reseruatō suo, dignitates conferendi simulque votum in comitiis impertiendi, exuerent, aut arctioribus concellis includerent, in mentes non venit, sed eo incolumi, praesentem tantum votorum numerum in perpetuum stabilire, solliciti erant. Quod eo verius est, quo parcius imperatores ius suum exercuerunt, cum post *Maximilianum* II qui comiti *Arembergensi* principalem dignitatem cum voto concefferat, neque

f) *Illustris* PÜTTER in Elem. Iur. Publ. §. II5.

g) An autem et quousque pactiones eiusmodi inter principes et subditos in morem abiisse dici possint; videsis apud Cl. MEISTERVM l. c. p. 49. et 39.

h) ESTOR Delin. Iur. publ. eccl. Protest. c. II, §. 2. sqq.

que *Rudolphus II* neque *Matthias* iure suo vfi sint. *Ferdinandorum* autem sub regimine, plures ditionum *Austriacarum* proceres, ne transversum unguem bonorum immediatorum possidentes, non solum principali dignitate, sed et votis in comitiis exornati sunt; quae fuit causa, vt status, quorum liberum ius suffragii pluralitate infringi periclitabatur, sese opponerent, et iam tum, cum pax qui bello tricennali finem imposuit conderetur, libertati suae et dignitati prospici optarent ⁱ), quorum tamen votis alias ob causas satisfactum non est. Commodiorem igitur occasionem expectare necesse erat, electionem nempe *Ferdinandi IV* in imperatorem, qui in capitulationis suae art. 45 ^k) neminem sessionibus in comitiis intrusurum (respondit, nisi antea se bona principe digna possidere probauerit, et consensum electorum et principum, praeprimis eiusdem scamni in quod recipi flagitat, vt introduceretur, impetrauerit.

§. XIX.

Sed id non impediit, quo minus aliqui, qui his requisitis non gaudebant, multis ex causis, quas enumerare super-

i) Gravamina politica Mens. Mart. 1646. a protestantibus exhibita N. IX. apud MEIERN in Act. P. W. T. II. p. 507.

k) Niemand aber von den neuerhöheten Fürsten, Grafen und Herrn dem fürstlichen Collegio, es sey gleich auf selbigen oder der Grafen Bänken ad sessionem et votum, wieder derselben Willen aufbringen, sie haben sich dann darzu mit fürstlichen oder graeflichen Reichs-Güthern vorhero gcnugsam qualificirt, und zu einer standeswürdigen Steuer in einem gewissen Crays eingelassen und verbunden, und über solches alles neben den churfürstlichen auch dasienige Collegium oder Bank darinnen sie aufgenommen werden sollen, vorhero gehört worden.

perfedemus, conniuentibus duobus superioribus collegiis, feffionem et votum confequuti fint, hac tamen conditione addita, vt adhuc deficientia requifita in pofterum aut fupplerent, aut fibi haberent fi pofteri ipforum hoc iure iterum deficerent, quale ius fuffragii precarium fi appelles non errabis. Ne tamen in tractando eo quod circa transmissionem horum votorum iuris fit, iufto latius expatiemur, regulae, vt et vota R. I. d. a. 1582 recentiora, nifi dilucide aliud vel receptionis formula ipfa, vel rei natura fuadeat, aequae ac antiquiora territoriis cohaereant, infiftamus, caufam enim ob quam vota recentiora ab antiquioribus diuerfa effe deberent, inuenire non licuit, imo leges imperii eo ipfo, quod tam anxie poffeffiones immediatas requirant, paritatem hancce innuere videntur. Cum tamen absque territorio inhaefio voti cogitari nequeat, plerique autem promiffione adquirendarum poffeffionum immediatarum facta, ad quietentibus ftatibus, intromitterentur, aut candidati fponfionibus fuis fatisfeciffie autumabant, fi qualescunque poffeffiones allegarent, factum eft, vt nonnulli quoad perfonam tantum admitterentur, aut ut ad lineam certam receptio reftingeretur. Inde patebit, cur et ii, qui defectu tali haud laborabant, ideoque precaria tali receptione non indigebant, ne praecipue, in quorum fauorem eorum admissio accessorii inftar commendata erat, pinguioris conditionis effent, aequalem cum aliis experti fint fortunam.

§. XX.

Res igitur omnis eo redit, vt cum de transmissione voti lis exoritur, ad acta publica in quibus et receptionis

nis et reuersalium formulae continentur, recurramus, quibus oculo analogia iuris publici armato inspectis, gladio Alexandrino opus amplius non erit. Operae pretium tamen esse duxi, cum et in hocce vt in omnibus aliis iuris publici capitibus, ea quae in dirimendis litibus circa transmissionem votorum subortis, seruata est norma, et in posterum non parum ad decidendas tales controuersias conducere soleat, paucis praestantiorum quae obuenerunt et adhuc obuonire possunt quaestionum mentionem iniicere. Plurimas si receptionum formulas contempleris, eas, ex iam adductis causis, ita conceptas inuenies, vt candidatus pro se et posteris suis solummodo, imo nonnunquam sub conditione sibi bona principe digna adquirendi, senatui principum cooptatus sit, nil igitur tam naturale est, quam conditione ea non adimpleta aut deficientibus posteris, votum hac sub lege concessum, morte adquirentis iterum extingui ¹⁾, quod et contigisse vidimus cum princeps *Picolomini de pius* et non impleta conditione decesserit, nec non cum princeps *Portia* 1665 et dux de *Marleborough*, qui 1714 per pacem Badensem principatum suum Mindelheimensem electori Bauariae restituere coactus erat, non relictis liberis et territoriis immediatis e vita migrauerint. Non minus illustre exemplum extat in domo *Waldecensi*, cuius vnus lineae regnantis caput *Geornus Fridericus* 1686 voto et sessione in comitiis condecoratus erat, cuius tamen morte, cum quoad personam tantum receptus esset, ius illud vna interiit, et superstes linea licet ab anno 1712 denuo principali splendescere coeperit dignitate et 1753 a *Francisco* imperatore imperio vt

F 2

VO-

1) HENNINGES in mantissa ad Spec. II. de statibus imperii §. 13. p. 204.

votum consequeretur commendata fuerit, nihilominus domui *Schwarzburgicae* postposita est. m)

§. XXI.

Masculi tamen eorum, qui non adimpleta adquirendarum possessionum immediatarum conditione e vita decesserunt, heredibus, exceptione penes se, quo minus conditionem illam impleverint, non stetit se excusantibus ideoque voti continuationem petentibus, se se opposuerunt superiora collegia, praecipuis latus collegii principum seculare, idque contradictione sua effecerunt, ut non prius ad sessionem in comitiis readmitterentur, quam territoria qualiacunque adquisivisse probauerant, quibus ad minimum ad hunc finem superioritas a domino territoriali commodata erat. m) Facili inde

m) MOSER von denen teutschen Reichsständen p. 642. Si tamen dicendum quod res est, domus seren. *Schwarzburgica* non de nouo demum votum virile consequuta est, sed ad voti eiusmodi a *Rudolpho II.* ei in diplomate quod extat apud LVNIGIVM part. spec. Cont. II. fortf. III. Abtheil. VI. p. 298. concessi et a *Ferdinando III.* 1638. confirmati LVNIG. c. I. exercitium, quo ob contradictiones domus Saxonicae, famosis illis recessibus d. a. 1719. remotas, usque tum caruit, admissa est.

(n) Sic *Ferdinandus Josephus* qui *Maximiliano* principi Dietrichsteinensi successit, non prius ut continuaret votum admissus est, quam Dynastiam *Trasp* a domo *Aufriaca* sibi cessam esse, probauerat.

Averspergensis autem voto ideo dica scripta non est, quia oppidulo *Vhengen* in comitatu *Nellenburgico* sito, promissionibus steterat suis.

Sic et princeps *Lichtensteinensis* dynastia *immediata Vaduz* et *Schellenberg* antequam ad votum continuandum admittebatur, reuerfalibus suis satisfecit.

de negotio colligi licet, quales quantosue ad collaterales, a receptione alienos, votum iam extinctum transferendi conatus, inter status suscitauerit motus, quos iustos omnino, legibusque amicos fuisse cenfeo, si receptio expressis verbis ad recepti descendentes restricta, aut in incerto positum fuerit, an receptio ad eos extendenda sit nec ne, territorio autem principalis dignitas non cohaesit, ita vt agnati peculiari extensione principalis dignitatis indiguerint. Non igitur mirum, principes seculares coelum Acherontaque mouisse, cum extinctis *Philippi Ottonis* principis Salmensis descendentibus; diploma quod ei principalem dignitatem sequente tenore contulerat: *Dasß alle des ersten Fürsten Philipps Otten Erbrens Erben, welche die Grafenschaft Salm innehaben Fürsten zu Salm seyn sollen, etiam adagnatum extenderetur, eique et votum continuandum sequentibus Decreti verbis permitteretur: Nachdem Ihro K. M. allergnädigst befunden, wie das von Ferdinand II dem ersten Fürsten von Salm Philipp Otto d. 8 Ian. 1623 ertheilte Diploma des Fürstenstandes, auch auf den Rheingrafen Niclas Leopold gebe: als wollten Ihro K. M. ihme allergnädigst erlauben, sich des Praedicats eines Fürsten des Reichs zu Salm, nebst aller daran hangenden Praerogatiuen und Rechten nach dem Inhalt besagten Diplomatis und der bisherigen Observanz in allen Vorfällenheiten zu gebrauchen.* o) Quae quidem lis, tacita licet transactione, vt euangelici exercitio voti *Salmensis* moram amplius non necerent, catholici autem voto *Nassonico* et *Orientalisfrisco* non contradicerent, inter vtraque religionum corpora finita fit, hunc tamen capitulationis Caesareae genuit locum:

F 3

Wir

o) MOSER Staatsrecht T. IX. p. 256.

Wir wollen Uns einer Prorogation und Erstreckung des von einer Linie eines Fürstlichen Hauses entfallenen Sitz und Stimmrechts auf die andere, so dergleichen nicht hergebracht, ohne oberverstandenz der Chur und Fürstlichen Collegiorum Einwilligung für uns allein nicht anmassen. o)

§. XXII.

Eo tamen in casu, si territorium ipsum possessores suos principali condecoraret dignitate, vt et si familia integra inter principes relata, tot possessionibus immediatis fruatur, quot ad sustentandam hanc dignitatem sufficiant, nullus dubito, quin etiam ad agnatos, de quorum receptione non certo constat, ob regulam in §. XIX stabilitam, secundum quam in dubio et vota recentiora realia praesumuntur, votum transmitti possit. Vt autem veritatem et huius asserti ipsis rerum argumentis euincamus, exempla aliquot commemorasse iuvat, in quibus votum domui in genere dem Hause, dem gesammt Hause concessum, non solum ad agnatos, imo etiam ad extraneos translatum est. Transmissionis voti Nassouici catholici ad agnatos euangelicos iam in §. XVI mentio facta est, notabilior autem et aeque minus ab vilo contradicta est successio regis Prussiae ex expectatiua redundans in Frisiam Orientalem, cuique votum annexum, quam demum post, cum receptioni voti catholici nouissimi contradiceretur, recte impugnatum legimus. p)

Antequam autem ancoram figere nobis licuisset, ratio instituti, ne eam mancam mutilamque linqueremus, flagitasset et de transmissione votorum quae insunt votis

cu-

o) *Cap. Caes. Art. I. §. 6.*

p) in eo quod hac occasione legatus Austriacus ad protocollum dedit apud MOSERVVM p. 168.

curiatis, nec non ciuitatum imperialium pauca monere; quia tamen priora intuitu receptionis et translationis a virilibus non differunt, ideoque ex iisdem, quae dedimus principiis, diiudicanda veniunt, et votorum ciuitatensium transmissio cogitari nequit, actam iam et inutilem rem egisse videbamur, si ab ovo retro omnia repetissemus.

§. XXIII.

Cronidis igitur loco de remediis, successoribus in territoria ad consequendum ius suffragii territoriis annexum competentibus, quaedam addere, nobis non abs re esse videtur, quia a cauto eorum usu et non usu, quæta possessio, nonnunquam autem et amissio huius iuris pendere solet. Concurrentibus pluribus de iure succedendi inter se litigantibus, neuter eorum prius ad quietum iuris annexi exercitium admitti debet, quam sibi ius succedendi competere, imperio dilucide expedierit. *q)* Quo fit, vt lites eiusmodi non expirent, ideoque ii incaute agant, qui petitorio sese committunt, quo durante, votum non solum quiescit, imo nonnunquam e catalogo votorum penitus euanescit. *r)* Melius igitur sibi consulunt ii, qui

vi-

q) Quae est causa eur votum Iuliacense ab anno 1609. ad nostra usque tempora suspensum permansit, licet enim 1666. domum Palatinam inter et Brandenburgicam conuenerit: *Wie sie dann nicht weniger ihr Bestes thun und sich dahin bearbeiten wollen, damit beyden Chur und Fürsten dieser sämtlichen Lande wegen in Comitibus imperii einem jeden ein sonderbares votum cum debita sessione verstattet werde &c.* DVMONT Corps Dipl. T. VI. P. III. p. 117. contradictiones tamen domus Saxonicae conuentionem istam irritam fecerunt.

r) Celebris hic praetermittenda non est quaestio: an ius suffragii non usu perimatur? quae praecipuis tum ventilata est, quum

do-

vitato illo Labyrintho, ex quo si unquam, serius tamen emergunt, ad remedia possessoria confugiunt, noctamque possessionem a iudiciis supremis, aut ab imperatore approbati, allaborant; quo facto, eis. vsque in petitorio finita fit i. e. in aeternum, exereitium voti non denegari solet. r)

domus nonnullae, quibus diuersa, votis tamen carentia territoria parent, votis, territoriis suis olim competentibus, non restitutis, noua plane vota recipi, aegre ferrent. Restitutionis huius defensores, inter quos GRIBNERVS in *D. de iure suffragandi vsu intermisso non pereunte, in Opusculis* T. IV. Sect. IV. p. 125. eminet, ius suffragandi rem merae facultatis, hinc nulli omnino praescriptioni obnoxium esse urgent. Quod etsi verum esset, de quo tamen, quia ut in comitiis compareant, status obligati sunt, non immerito dubitamus, ad eos tamen applicari nequit status, qui iis temporibus, in quibus ob diuersa territoria et diuersis votis uti, in vsum nondum abierat, vota in unum consolidari passi sunt, quis enim eos consuetudine a libera suffragandi facultate exclusos esse non cernit? Vt autem abolita illa consuetudine et stabilita iam transmissione votorum, vota non vsu perimi possint, nos illustre seren. domus Hassiacae docet exemplum, quae ob diurnam de successione Marburgica litem, duobus votis *Marburgico* et *Rheinfeldensi* caruit et adhuc hodie caret. cf. *Kurze Information wegen Ergänzung derer dem Hochfürstl. sammt-Hause Hessen ebedem zugestandenen beyden Reichs-Votorum* in FABRI *Europ. Staatskanzley* T. CVII. p. 222. et in MOSERI *teutschen Staatsarchiv* 1754 T. I. p. 425.

s) Extincta linea *Saxonico Lauenburgica* ducali, de successione inter domum *Saxonicam, Brunsvicensem* et *Anhaltinam* lis enata est, ob quam certissime votum *Lauenburgicum* eandem cum *Tuliacensi* expertum fuisset fortunam, nisi seren. domus *Brunsvicensis* 1706. ab imperatore per decretum prouisionale in possessione voti et territorii tuitionem impetrasset. MOSER *von denen teutschen Reichsständen* p. 216. adde EIVSDEM *teutsches Staatsarchiv*. 1754. T. I. p. 503. 199.

*Quis iste caeli destuus aequore
Exsultat astris fulgor, Apollinis
Propago, victricique flamma
Aethera peruolitat, diemque*

*Ascendit auro? en Diua redux solo
Astraea caelo labitur, aureo
Amicta nimbo, cui verendo
Cana Fides Pterasque vultu*

*Limboque Virtus sidereo flagrans
Pudorque terris se comites parant;
Renidet orbis, entheosque
Veris honor subiisse gressus*

*Festinat ultro; diffugiunt nigrae
Damnata nocti monstra, Calumniae,
Fraudumque pestes, et malignae
Insidiae, suboles Alectus.*

*Quum TV, reuinctus tempora floridis
Lauri corollis, ad Themidis sacra
Stares sacerdos, atque auarae
Perfidiae legerere vindex.*

*F, tende fortis, qua TIBI gloriae
Virtute partae semita sternitur,
TVVMque nomen per remotos
Fama vigil celebret nepotes.*

CHRIST. GVIL. MITSCHERLICH
Prof. Phil. Extraord.

Quis si casti defuit aspectus
Lactis albis, hollis
I. vocare, rursusque huius
libera gerulit, dicitur

Abstraxit dicitur in Dicitur huius
Abstraxit dicitur, huius
Abstraxit dicitur, huius
Cant huius huius huius

Indoque Virtus huius huius
Fator huius huius huius
Rursus huius huius
Virtus huius huius huius

Abstraxit dicitur huius huius
Fator huius huius huius
Rursus huius huius
Virtus huius huius huius

Quis si casti defuit aspectus
Lactis albis, hollis
I. vocare, rursusque huius
libera gerulit, dicitur

Abstraxit dicitur huius huius
Fator huius huius huius
Rursus huius huius
Virtus huius huius huius

CHRIST. GVAL. MITTSCHERLICH
Prof. Phil. Bonn

J. Frider. Aug. Schmelzer

Dissertatio Inaugur.

De exacta aequalitate inter utriusque religionis consortes
per imperium Germanicum.

1785, 10

341

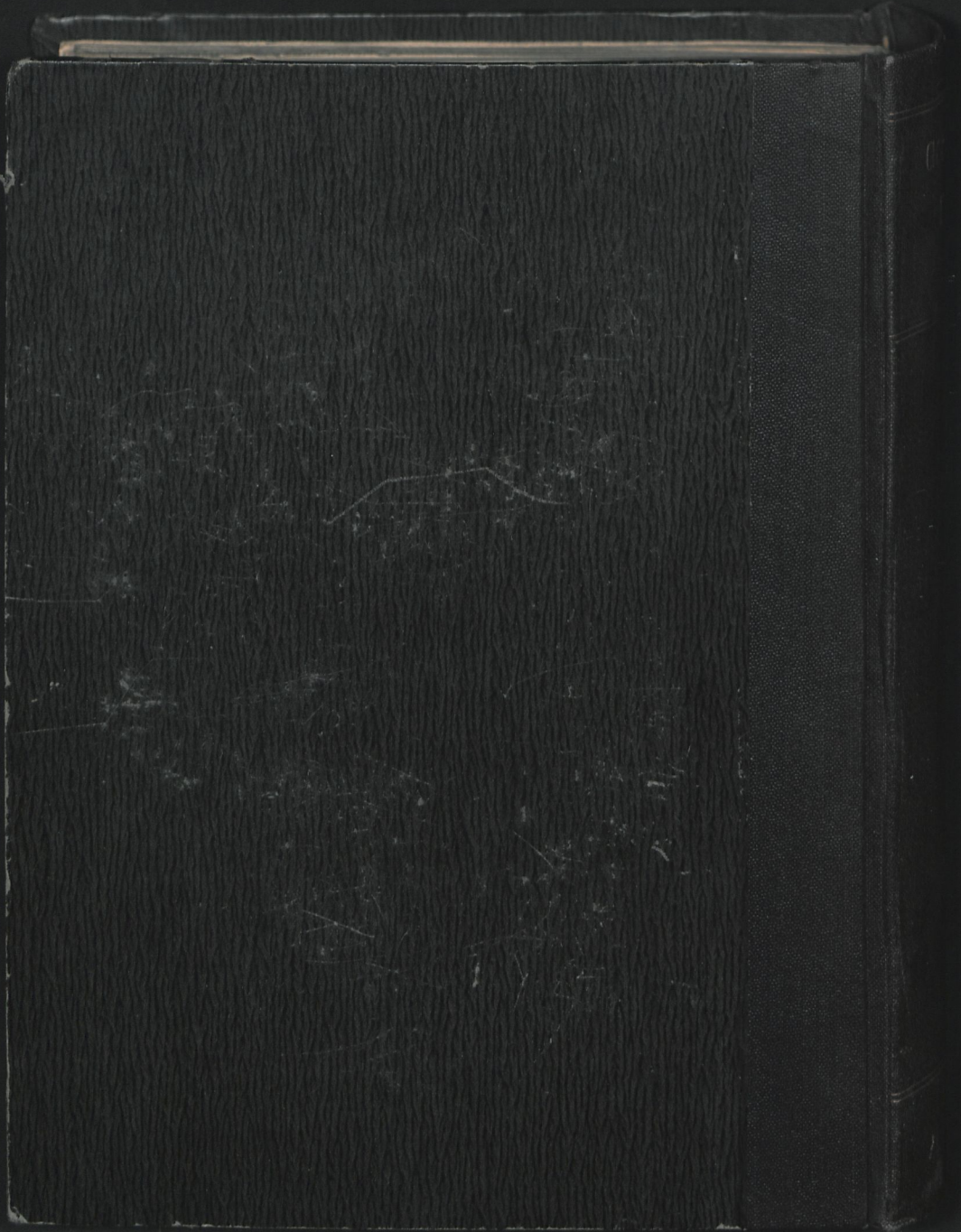
ULB Halle
007 670 753

3

WD 18

8
7
6
5
4
3
2
1
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
Centimetres
Inches

Farbkarte #13

B.I.G.

Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue

DE
TRANSMISSIONE VOTI 3/95
IN
COMITIIS S. R. I. COMPETENTIS
DISSERTATIO 1785,9

QVAM
ILL. ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE
VT AD
SVM MOS VTRIVSQUE IVRIS HONORES
ADITVM SIBI APERIAT

D. VI APRIL. A. MDCCCLXXXV

DEFENDET

AVCTOR

ADOLPHVS FELIX HENRICVS POSSE
SONDERSHVSAN. SCHWARZBURG.

GOETTINGAE

LITTEEIS IOANN. HENR. SCHVLZII, ACAD. TYPOGR.

